

REFERÈNCIA

El gènere de l'adjectiu

El gènere de l'adjectiu

No hi ha adjectius lèxicament masculins o femenins. El gènere de l'adjectiu està condicionat per la concordança que aquesta categoria estableix amb el nom dins el sintagma nominal o en determinades relacions predicatives: un home alt, una casa vella; el teu fill viu tranquil, aquesta casa és nova.

Els adjectius es poden classificar formalment en *adjectius variables* (o *adjectius de dues terminacions*) i *adjectius invariables* (o *adjectius d'una terminació*).

Adjectius variables respecte al gènere

L'afix **-a del femení (-e en plural)** en casos en què el masculí no presenta marca (-Ø) o bé acaba amb les vocals de suport **-e, -o o -u**

Podeu veure-ho en el quadre següent, adaptat del de l'IEC.

TIPUS	MASCULÍ (-Ø, -E, -O)	FEMENÍ (-A)
-Ø/-A	conspicu	conspícua
	nul	nul·la
	cortès	cortesa
-E/-A	agre	agra
	apte	apta
	pulcre	pulcra
	vague	vaga
[però són invariables els adjectius enorme, immune, indemne, insigne, lliure, perenne, rude, salvatge, sapastre, simple, tènue, verge, ximple]		
-O/-A	flonjo	flonja
	minso	minsa
	moreno	morena
-U/-A	europèu	uropea
	[normalment -U/ -VA] egeu	egea
	hebreu	hebra

Adjectius invariables respecte al gènere

Els adjectius invariables es poden classificar en tres grups atenent al tipus de terminació que presenten:

Adjectius invariables sense cap marca flexiva: radical, acabat generalment en consonant

TERMINACIONS	MASCULÍ I FEMENÍ
-COLOR	bicolor
	multicolor
[però incolor/ incolora]	
-AL	normal
	casual
	igual
[però mal/ mala]	
-ANT	brillant
	constant
	pesant

picant

[però comboiant/ comboianta; sant/ santa]

-AR auxiliar

familiar

vulgar

[però avar/ avara; clar/ clara; rar/ rara]

-EL cruel

fidel

rebel

[però paral·lel/ paral·lela]

-ENT impacient

coent

lluent

[però calent/ calenta; content/ contenta]

-IL -DÀCTIL dactil**-IL** àgil

dèbil

humil

infantil

[però tranquil/ tranquil·la, i els acabats en -ÒFIL/ -ÒFILA; -DÀCTIL/ -DÀCTILA]

-IOR anterior

exterior

inferior

millor

pitjor

major

-AÇ, -IÇ, -OÇ capaç

feliç

precoç

[però aquests amb -aç, -iç, -oç presenten dues terminacions en el plural]

ALTRES afí

beix

cursi

greu / lleu

mat

miop

motriu

partícip

púber (i impúber)

suau

sublim

unisex

NOTA

No són invariables els adjectius comú/ comuna, cortès/ cortesa o gris/ grisa.

Adjectius invariables que acaben en –e, majoritàriament com a vocal de suport

TERMINACIONS	MASCULÍ I FEMENÍ
-BLE	feble
	increïble
-AIRE	preguntaire
	rondinaire
-ENSE	castrense
	circense
-OIDE	antropoide
	cel·luloide
-ÀNIME	equànime
	pusil·lànim
-FORME	conforme
	deforme
-ANGLE	rectangle
	triangle
-CORDE	concorde
	discorde
-CORNE	tricorne
	unicorne
-LINGÜE	monolingüe
	plurilingüe
CONSONANT +RE	alegre
	bimembre
	cafre
	cèlebre
	grandirostre
	il·lustre

[però aspre/aspra, destre/destra, íntegre/íntegra, negre/negra, pobre/pobra, pulcre/pulcra, tendre/tendra]

Adjectius invariables que prenen la marca –a (poden funcionar també com a noms)

TERMINACIONS	MASCULÍ I FEMENÍ
-A	belga
	homicida
	iconoclasta
	indígena
	patriota
	persa
	pirata
	suïcida
	agrícola,
	cosmopolita
	vinícola

Alteracions formals

L'oposició de gènere causada per mitjans flexius sovint provoca canvis ortogràfics com els que tot seguit exposem.

TIPUS	MASCULÍ	FEMENÍ
Vocal tònica > N	cosí	cosina
	orfe	òrfena
	xilè	xilena
	guardià	guardiana
-IG/ -JA	boig	boja
	roig	roja
CONSONANT + IG > -JA	mig	mitja
U > VA	nou	nova
	executiu	executiva
[però geliu/geliua, joliu/joliua, nadiu/nadiua, soliu/soliua]		
Canvien la consonant: sorda > sonora	serf	serva
	pesat	pesada
L > L-L	gal	gal·la
	nul	nul·la
	tranquil	tranquil·la
Adjectius cultes C > QU	inic	iniqua
	oblic	obliqua
	propinc	propinqua
	ventríloc	ventríloqua

NOTA

Fem un punt especial per a les alteracions d'adjectius acabats en **-vocal + s**

SS

- Els acabats en **-as/-às**, generalment fan els derivats amb **-ss-**: gras/ grassa; escàs/ escassa... (excepte: ras/ rasa)
- Els acabats en **-és** fan els derivats amb **-ss-**: confés/ confessa, exprés/ expressa, obsés/ obsessa...
- Els acabats en **-ís**, si equivalen al castellà **-izo**, fan els derivats en **-ss-**: massís/ massissa, mestís/ mestissa, suís/ suïssa, castís/ castissa...

S

- Els acabats en **-ès**, generalment fan els derivats amb **-s-**: les/ lesa, cortès/ cortesa, palès/ palesa, francès/ francesa.... (excepte espès/ espessa)
- Els acabats en **-ós**, si equivalen al castellà **-oso**, fan els derivats amb **-s-**: curós/ curosa, abundós/ abundosa...
- Els acabats en **-ús**, si equivalen al castellà: **-uso**, fan els derivats amb **-s-**: il·lús/ il·lusa, confús/ confusa... (excepte: rus/ russa).